

CÎTEVA CUVINTE DESPRE EXPOZIȚIA SZÁSZ ADRIAN

Hedy Löffler

A deschide o expoziție este întotdeauna un eveniment în viața unui artist. Szász Adrian deschide în Galeriele de Artă Fotografică din str. Brezoianu a treia sa expoziție personală.

Membru al Asociației Artiștilor 'Fotografi din 1967, are prima sa expoziție personală în 1971, a doua în 1975, iar în 1980 deschide a treia și cea mai însemnată manifestare artistică a sa de până acum, completată și cu proiecții de diapozitive.

Adrian Szász este un pasionat al fotografiei, cu real simț artistic și are o sensibilitate deosebită de a percepe evenimentele și întâmplările din jurul lui.

În călătoriile sale pe glob percepe și fixează pe peliculă locuri, evenimente, oameni, totdeauna caracteristice locului respectiv.

El ne prezintă în imagini sugestive momente vibrante, pline de viață și de semnificație din locurile pe unde a umblat cu aparatul său, momente inedite care în fond ne redau o clipă din viața oamenilor de acolo, un specific local.

Sînt demne de remarcat imagini ca : „În plină creație” (Florența), „Maestrul” (Paris), „Urmărind cu pasiune”, „Domnul din Florența” „Dantelăria scaunelor”, „Apus la Beer-Sheba”, „La concurs”.

De la prima sa expoziție Adrian Szász a făcut un salt calitativ. Imaginile lui de azi sînt mai bine compuse, executate cu o tehnică mai perfecționată, dau dovadă de un ochi artistic mai evoluat. Este un artist fotograf în plină dezvoltare și datorită pasiunii sale pentru fotografie sînt convinsă că va evolua mai departe.

Merită de menționat simțul fin a lui Adrian Szász de a surprinde esențialul din psihologia oamenilor de care dă dovadă în seria de imagini despre marele dirijor Sergiu Celibidache.

Recomand artistului fotograf Adrian Szász o mai mare preocupare pentru găsirea unui cadraj cît mai adecvat care permite punerea în valoare maximă a subiectului său și o atenție deosebită în domeniul tehnicii folosite pentru a pune în valoare deplină talentul și pasiunea sa în domeniul artei fotografice.

FOTOGRAFII TURISTICE

Suzana Holan

La expoziția de fotografii „De prin lume adunate” a lui Szász Adrian, vizitatorul acumulează impresii împrăștiate pe o zonă între Paris, la vest, și Israel, la est. În plus, expoziția incită la meditație asupra fotografiei turistice în general, subiect important, de altfel, acest gen fiind unul din cele mai răspândite printre amatori. Aceștia fac, fie „poze de amintire” pur și simplu, fie fotografii care să trezească interesul unui eventual public. Ne vom referi, desigur, la cei din urmă.

În 1852, Roger Fenton prezenta la Londra o imagine a turnurilor de biserică din Kremlin (reprodusă în „Fotografia artistică” de Helmut Gernsheim) care uimea publicul. Atunci, fotografia turistică avea toate atuurile nouătății, ale ineditului. După un secol de fotografie, însă, situația s-a schimbat. Acum revistele, albumele, televiziunea ne fac accesibilă, cel puțin ca imagine, toată lumea. Alături de industria turistică se dezvoltă prosper o industrie a imaginilor turistice. Datorită ei vedem, chiar fără să le căutăm în mod special, imagini ale Colosului din Roma sau ale Palatului Signoriei din Florența sau ale catedralei Notre Dame din Paris. Valoarea informativă a imaginilor acestora tinde astfel spre zero, chiar atunci cînd ele încearcă să devieze de la standard printr-un unghi nou sau o lumină încă nefotografiată. Puține fotografii turistice mai reușesc să trezească interesul pur informativ. Printre acestea se numără, de exemplu imaginile din Israel ale lui SZÁSZ ADRIAN, care conțin o notă de inedit pentru noi, prin exotismul lor.

Din această cauză, rămîn cu adevărat valoroase numai acele fotografiile turistice care oferă o informație emo-

țională complexă și nu numai una pur vizuală. Din aceeași cauză, preferăm fotografiilor turistice desenele de călătorie ale lui Cik Damadian, (Expoziția din mai, iunie 1980, București) sau notele de călătorie, asemănătoare unor instantanee fotografice ale lui Gheorghe Săsărman („Mozaic Italian” în Contemporanul din 4 iulie 1980). Dar, toate acestea nu înseamnă că fotografia turistică rămîne în urma altor forme de artă din punct de vedere al intensității mesajului emoțional. Fotografia turistică poate exprima chiar starea sufletească a turistului, direct, așa cum se întâmplă într-un album al regretatului fotograf alpinist cehoslovac Wlem Heckel „Schody pod vesmir” (Praga, 1972), realizat cu ocazia unei expediții în munții Hindukush. Spre deosebire de majoritatea albumelor închinat acestui turism extrem care este alpinismul, albume în care accentul cade pe spectaculosul peisajului montan și pe spectaculosul escaladărilor, în „Schody pod vesmir” imaginile exprimă ceva mult mai profund : duritatea efortului fizic și moral la care sînt supuși membrii expediției. În expoziția „De prin lume adunate” mesajul emoțional cel mai pregnant îl au cîteva imagini care nu sînt propriu-zis turistice, ca de exemplu, imaginea dantelată a scaunelor dintr-o sală de concerte.

Pe de altă parte însă, realizarea unor fotografii turistice cu reală valoare artistică este dificilă. În mod paradoxal, fotograf, amator sau profesionist, este handicapat de însăși cultura pe care o are. Fotograful turist pleacă spre ținta lui știind dinainte ce are să vadă. Odată ajuns fotografiază ceea ce știe că trebuie să

vădă. Uneori se încapăținează chiar să caute ceea ce știa el că trebuie să găsească, refuzând să vadă ceea ce este de văzut. În felul acesta, dacă turismul devine un sport de mase, fotografia turistică se transformă într-o activitate de colecționat și încă de colecționat de trofee șablon.

Pregătirea prealabilă a turistului pentru ceea ce urmează să viziteze este totuși necesară. După cum se știe, organizarea canalului de informare mărește viteza de receptare a informației, iar turistului i se cere să se informeze rapid. Dacă, însă, această organizare a canalului se face formal, pur informațional, atunci turistul grăbit nu reușește să stabilească cu locurile vizitate decât un contract pur vizual. Poate că ar fi mai importantă în pregătirea omului o educare a sensibilității

și o exersare a gândirii decât o saturare cu informații standardizate și standardizante.

În orice caz, turistul fotograf are foarte puține șanse să exprime prin imaginile lui ceva din esența emoțională a locului prin care trece. De multe ori, el își cristalizează impresiile ulterioare, prelucrând informațiile vizuale culese. De aceea, cele mai bune albume descriptive sînt făcute chiar de oamenii locului. E suficient să ne gândim în acest sens la cîteva exemple: peisajele din rezervația Yosemite ale lui Ansel Adams, imaginile din Paris semnate Izis sau albumul cu peisaje din regiunea Moscovei realizat de Gippenreuter. În expoziția lui Szász Adrian, una din imaginile cele mai frumoase este cea a cabanei de pe muntele Semenic.

GHEORGHE RIZEANU, un pasionat fotograf al copiilor

VIOREL LUPU

Directorul Casei Universitarilor
București

Pe o dumbravă minunată, într-o mare de margarete, apare chipul senin, drăgălaș al unei tinere fete cu părul ca spicul holdei. E speranța, visul de aur al copiilor de pe mapamont. Alături de acest portret „SPERANȚA”, ce immortalizează pe micuța Tania, la expoziția inaugurală la Casa Universitarilor din București cu prilejul „Zilei internaționale a Copilului” (1 iunie 1980), artistul fotograf ing. Gheorghe Rizeanu, membru A.A.F., mai prezintă încă 33 imagini alb-negru cu tema „copii noștri”.

Trebuie menționat că inginerul Gheorghe Rizeanu este la a doua expoziție personală cu această temă, temă ce ne face să privim cu dragoste viitorul patriei noastre (prima expoziție personală cu tema „copii”, artistul fotograf a avut-o tot la Casa Universitarilor în iunie 1978).

Această splendidă temă, a redării în fotografie a celor ce ne aduc fericirea, este abordată de autor cu multă dragoste, reușind de cele mai multe ori să creeze imagini de o mare sensibilitate. Munca autorului, dragostea cu care urmărește acest subiect, este răsplătită în numeroase diplome și medalii obținute atât în țară cât și în străinătate.

Privind fotografiile expuse în expoziție recunoaștem cîteva din cele premiate: „Dragoste de viață” și „NOI ÎN ANUL 2000” – premiul III și medalia de bronz la Festivalul Național Cîntare României ediția 1979; „MARIA” – premiul I și medalia de aur la Salonul internațional „Lumea iubește copilul” organizat în Sri-Lanka

în 1979, sub egida O.N.U. „STĂPINII LUMII” – premiată la concursul „Copilul și mediul” organizat la Geneva în 1979 și multe altele.

Chiar dacă unele nu au obținut încă premieri la diverse saloane interne sau internaționale, nu putem să nu ne oprim în fața lor. Fotografii ca „ȚĂRÂNCUȚA”, „DANIELA”, „IMBUFNATA”, ne fac să înțelegem mai bine sufletul de copil. Lucrări ca: „MARȚA '80”, „PĂLĂRIA CU BULINE ALBE”, „INCERTITUDINI”, „LA TAI-FAS”, etc., continuă să ne poarte în mirificul drum al copilăriei cu diversele ei aspecte.

În general, exceptînd unele lucrări ca: „INCERTITUDINI”, „STĂPINUL LUMII” sau „MARIA '80”, fotografiile lui Gheorghe Rizeanu sînt fără artificii de tehnică, reînd cu multă fidelitate clipa. Este unul din meritele autorului, o dovadă în plus a dragostei pentru acest subiect.

Prin fața fotografiilor, s-au perindat în perioada cît a fost deschisă expoziția (1–30 iunie 1980), copiii, tinerii, bătrîni cu părul nins de șirul anilor.

Cunoscutul pedagog, profesor dr. docent Stanciu Stoian, unul din întemeietorii Universităților Populare din țară, autor a numeroase tratate privind educația copiilor, care a fost sărbătorit la Casa Universitarilor la onorabila vîrstă de 80 ani, a avut amabilitatea să deschidă vernisajul expoziției de față, intitulată sugestiv de autor „UN GIND FRUMOS PENTRU CEI MICI”.